

DE DANSKE SKOVDYR



mutter&mus
KOSTUMESKRÆDDERI I BØRNEHØJDE

Indhold

Mutter & Mus	4
Kostumerne er gode redskaber i det pædagogiske arbejde	5
Redskaber til arbejdet med de 6 lærings-temaer og inklusion	5
Hvordan bruges aktiviteten?	7
Der skal bruges:	7
Forklaring:	7
Hjort – Rådyr	8
Kendetegn:	8
Levested:	9
Føde:	9
Ekstra:	9
Aktiviteter:	9
Ugle – Skovhornugle	10
Kendetegn:	10
Levested:	11
Føde:	11
Ekstra:	11
Aktiviteter:	11
Frøen	12
Kendetegn:	12
Levested:	13
Føde:	13
Aktiviteter:	14
Mariehønen	15
Kendetegn:	15
Levested:	16
Føde:	16
Ekstra:	16
Aktiviteter:	17
Ræv	18
Kendetegn:	18
Levested:	19

Føde:	19
Ekstra:	19
Aktiviteter:	19
Halsbåndmus	20
Kendetegn:	20
Levested:	21
Føde:	21
Ekstra:	21
Aktiviteter:	21
Hvem er vi?	22

Mutter & Mus

Det startede for sjov, jeg syede i 2002 forskellige kostymer, bl.a. Kongekroner og kapper, til Skt. Klemens Børnehave, hvor mine børn gik. Det var rigtig sjovt at udvikle dem og de blev brugt flittigt i børnehaven.

Af nysgerrighed besøgte jeg børnehaven i 2009 for at høre, hvordan det var gået med kostumerne. Jeg blev meget positivt overrasket over, at høre de stadig bliver brugt den dag i dag. Guldet var lidt slidt, men kostymerne så stadig fine ud, efter flittigt at være brugt gennem årene.

Det motiverede mig til at udvikle nye kostumer og jeg etablerede et fint konstruktivt samarbejde med Jytte Christiansen fra Skt. Klemens Privat Børnehave, Kernestuen hvor mine børn også selv har gået, om at få afprøvet og testet mine ideer.

Det blev starten på Mutter & Mus. Navnet opstod fordi min datter, som inspirerer mig meget, dengang sagde: ” det skal hedde noget med mor og datter” og hun er jo min mus, så resten af navnet gav sig selv.

I december 2011 havde jeg fået mange positive tilkendegivelser fra andre børnehaver hvor eg testede konceptet af. Jeg besluttede derfor at finde en systue til at sy kostumerne, så institutioner kunne få mulighed for at købe dem. Og der kan de så nu.

Kostumerne er gode redskaber i det pædagogiske arbejde

- Kostumer fra mutter & mus er – i samarbejde med børnehaver – udviklet specielt til børnehaver og indskoling med tanke på inspiration, holdbarhed, kvalitet, brugervenlighed mv. for såvel børn som pædagogerne.
- Formålet er at skabe sjove rammer for leg, læring, fantasi og tænkning; aktiviteter som styrker børnenes udvikling.
- Kostumerne kan købes enkeltvis eller som en serie. Købes en hel kostumeserie leveres den med praktisk opbevaringstaske – lige til at hænge på en knage.
- Mutter & Mus gør det nemt og sjovt at lege – såvel fri leg som velkendte sange og eventyr.

Redskaber til arbejdet med de 6 lærings-temaer og inklusion

Børn krydser lettere grænsen for at turde opføre sig på en anden måde, når de ifører sig et kostume og træder ind i en anden rolle. Det giver sjove og lærerige oplevelser om egen og andres rolle.

• Alsidig personlig udvikling

I fri leg udvikles børns fantasi og tænkning, når de skaber nye historier sammen. Børn lærer at håndterer forskelligheder og uenigheder.

• Sociale kompetencer – og inklusion

Deltagelse i en fælles aktivitet som en sangleg eller et eventyr lærer børn om: sociale fællesskaber, konfliktløsninger og demokratiske processer. Dette er med til at fremme social inklusion og det at deltage i et fællesskab på lige vilkår. Børnene lærer at være i det sociale rum og samarbejde herom.

• Sproglig udvikling

At læse højt, synge og fortælle historier styrker børns sproglige udvikling. Oplæsning af eventyr

hvor børnene undervejs spiller rollerne i historien og evt. selv sætter ord på handlingen, gør det til en sjov måde at lære de gamle eventyr på.

- **Krop og bevægelse**

Motorisk træning i at hoppe, snurre og balancere bliver hurtigt til en leg, når man er udklædt som en anden figur. Motoriske færdigheder fremmer børns selvtillid, koncentrationsevne og fysisk velbefindende.

- **Natur og naturfænomener**

Dyrekostumerne kan bruges til at snakke om naturen og lære om dyrs færden; hvordan ser de ud, hvor lever de henne, hvad spiser de, hvad siger de, hvordan bevæger de sig rundt etc. Det bidrager til at udvikle børns nysgerrighed for naturen og grundlægger et ansvar for naturen.

- **Kulturelle udtryksformer og værdier**

Eventyr og sanglege gør det sjov at få lært om kulturelle udtryksformer og værdier.

Hvordan bruges aktiviteten?

Der skal bruges:

Denne manual

Terningen

6 kostumer med dyrene: Hjort, ugle, frø, mariehøne, ræv og mus.

Forklaring:

Terningen har et dyr fra den danske natur på hver side. Børnene slår med terningen og den lander på fx Frøen. Hertil er et der kostume af en frø, og det gældende barn der har slået, bliver iført frø-kostumet. Manualen indeholder nogle facts og viden om de 6 dyr og evt. aktiviteter, lege og sange som kan bruges senere. Her kan pædagogen læse facts og viden op. Pædagogen kan derefter opmuntre børnene til fx en aktivitet i skoven, fange haletudser eller synge med børnene - "En lille frø i mosen sad". Denne aktivitet er fleksibel på den måde, at man kan tilpasse den til intuitionen og man som pædagog kan vælge hvilke aktiviteter man vil bruge den dag - efter børnenes humør, tidsrummet man arbejder i og om man fx alligevel har arrangeret en tur i skoven. Børnene kan også selv kigge i manualen eller lege med kostumerne ud fra de lege, sange og viden fra manualen de får.

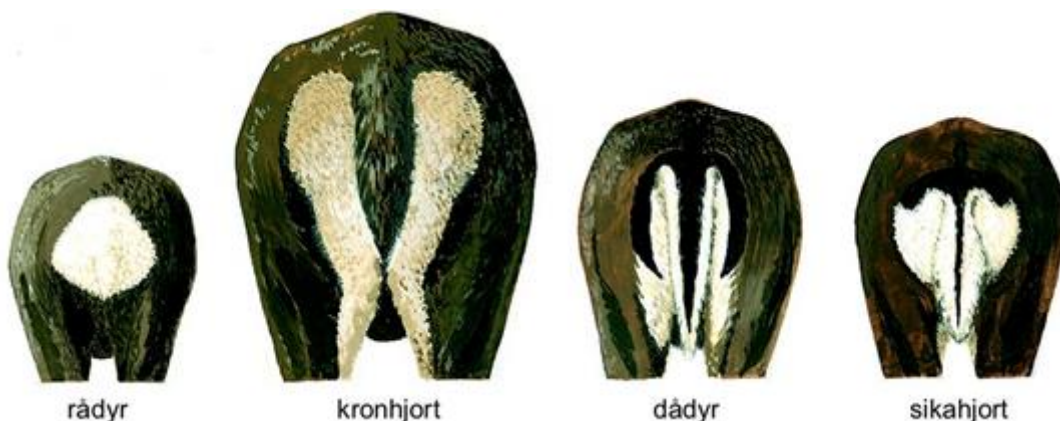
Hjort – Rådyr



Kendetegn:

I Danmark findes der 4 forskellige slags hjorte – kronhjorten, sikahjorten, dådyret og rådyret. Rådyret er den mindste hjort. Hannen hedder en buk og hunnen hedder en rår. Et rådyr vejer i gennemsnit 20-25 kg, typisk er rårerne et par kilo mindre end bukkene. Den har en buet ryg, som er lavest ved skuldrene, fordi bagbene er længere end dens forben. Om sommeren er både hannen og hunnens pels rødbrun, men bukken er mørkere. Om vinteren er pelsen grå med et par hvide pletter foran på halsen. Omkring halen er der hvidt ved både hannen og hunnen. Bukkens område er ovalt, og rårens er mere rundt og den har en dusk med lange gullige hår under det hvide område, som kaldes skørtet. Det er kun bukken der har et gevir. Hvert år smider bukken sine gevirer og et nyt par vokser frem i slutningen af vinteren. På nedenstående hjemmeside kan man høre rådyrets lyde:

<http://www.jagtofgisk.dk/Kim/Jagt-Grej/Lokkekald.htm>



Levested:

Rådyr opholder sig en stor del af tiden på marker, men de kan også findes i de danske skove hvor der er træer, krat og buske. Rådyrets valg at bo afhænger af mængden af føde. Det er vigtigt at de kan spise i fred og ro, så de spiser oftest tæt på steder hvor de kan gemme sig – som fx tæt på skovens træer.



Føde:

Rådyret spiser oftest de planter der er mest næring i, og som er lette for maven at fordøje. Rådyret spiser i områder med løvskove. Helt præcis spiser rådyret rødder, og de dele af anemonerne der er over jorden. De spiser også knopper og skud af løvtræerne, men i vinter og forårsperioden spiser de også skud og knopper fra nåletræerne. Et rådyr spiser også græs, men det er lidt i forhold til det andet den spiser. I foråret spiser den dog en del af de spirende græsser der har et stort indhold af proteiner.



Ekstra:

- En han hedder en buk og en hun hedder en rå. En baby rådyr hedder et rålam. Rådyrets spor er lille og smalt og er ca. 4,5 cm langt og ca. 3 cm bredt. Sporet er jævnt, da dens trædepude fortsætter helt ud til spidsen. Der er ikke forskel på bukkens og råens fodspor.



Rådyret har ingen andre fjender end mennesket – jægere, der jagtsæson på rådyr.

Aktiviteter:

- Tag i skoven og finde hjortespor og kigge efter hvad de spiser.
- Prøv at røre ved rådyrs pels.
- At lave mad ud af hjortekød.



Ugle – Skovhornugle



Kendetegn:

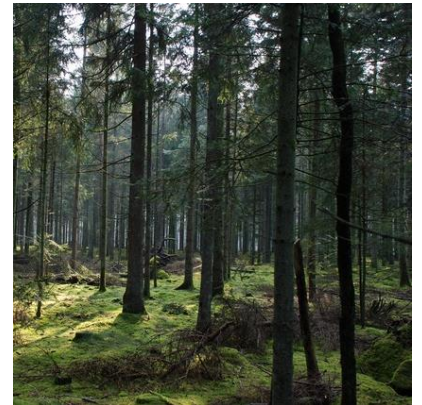
Skovhornuglen minder om natuglen og mosehornuglen. Den er ensfarvet med lysebrune fjer. Den har orangerøde øjne, lange spidse fjerører, som rejses når fuglen er urolig eller bange, og den er høj og slank. En han kan veje 210-270 g, hvor en hun kan veje 240-330 g, altså er hunnen oftest større end hannen. Den er ca. 36 cm høj og dens vingefang er på 84-95 cm.

Skovhornuglen tuder.



Levested:

Uglen lægger æg i åbne skove og i granplantager, hvor den tager forladte krage- og rovfuglereder. Den er ikke bange for at flyve over større åbne vandflader, og derfor findes den også på mange mindre øer. Der er flest skov hornugler i Jylland. Uglen er aktiv om natten, og gemmer sig i trætoppene eller en busk om dagen, men om vinteren kan man om dagen se store grupper af ugler der samles – 20-30 stk.

**Føde:**

Markmus er en stor del af dens føde. Sommetider spiser den fugle og store insekter. Uglen spiser dyrene hele, og kaster senere pels/fjer og knogler op. Dette kan findes i skovene og kaldes uglegylp.

**Ekstra:**

- Gode steder at finde uglen er:
Jylland: Rold Skov og Læsø Klitplantage.
København: Vestre Kirkegård og ved Utterslev Mose.
- Skov hornuglen kan blive op til 17 år - forventes at blive 7 år gammel.

Aktiviteter:

- Gå ud og finde uglegylp
- At bygge en uglekasse.
- Find cd'en med dyrene i hakkebakken skolen.

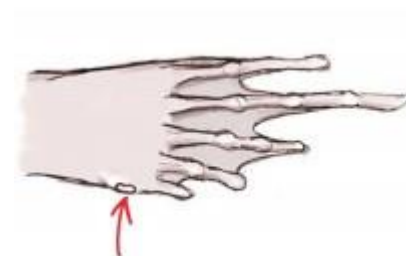
Frøen



Kendetegn:

Butsnudet frø, er den mest kendte og almindelige danske brune frø, der findes i DK.

Man kan kende butsnudet frøen ved at den har en brunlig og grønbrunlig farve. Den har en mørk streg fra næseboret til tindingen, på begge sider af øjenhulen. Dette kaldes en tindings pletten. Den butsnudet frøen kan ligne de to andre brune arter: spidssnudet frøen og spring frøen. Man kan se forskel på deres bagben. Den butsnudet



frøs bagben har mørkebundede lignede streger, og dens bagben er lange. På den mindste tå har den butsnudet frø en fodrodsknude. Alle 3 arter har denne. Men det er størrelsen på fodrodsknoglen, der gør at man kan kende butsnudet frøen, da den har den mindste. Men vigtigst af alt er fodrodsknuden er kortere end det bagerste tåled. Der er forskel på hannerne og hunneren ved butsnudet frøen. Hanne har mere svømmehud og er blålig i deres yngle periode. Æggene bliver placeret i store pletter. Gelemassen som æggene ligger i, er tynd og kan være uklar. Selvom de 3 frø arter ligner hinanden meget, lyder de dog forskelligt. Den butsnudet frø har en kurrende lyd, som man på en afstand på 40 meter kan høre, som en bil der kører.

Æggene ligger i områder der er våde og bliver så opvarmes af skolen der skinner ned på dem.
Højdepunktet for yngle sæsonen er midt i april.



Levested:

Den lille butsnudet frø bor steder med lavvand, som søer, vandhuller og lignede. Butsnudet frøen bor både på i vandet og oppe på landet – på jorden. Når de er i ynglet perioderne holder de sig tæt på vandhuller og steder hvor der er vådt og fugtigt.



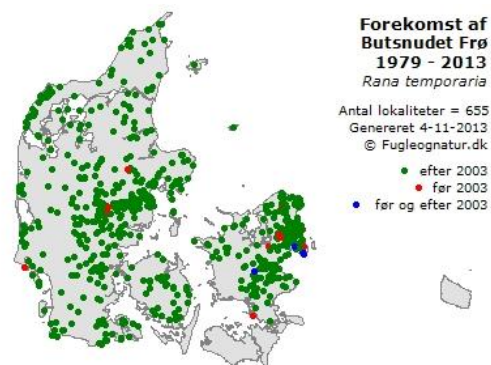
Føde:

Butsnudet frøen er altædende.
Den spiser alt hvad den kan sluge.
Fx også mindre frøer. Ellers spiser den snegle, regnorme, stankelben og larver.



Ekstra:

Udbredelsen: Butsnudet frøen er udbredt til det meste af DK.
Den findes dog ikke på Bornholm, Læsø, Lolland, Falster, møn og det sydfynske Øhav. Den lille brune butsnudede frø er i dvale, fra november til marts.



Aktiviteter:

- Man kan finde nogle butsnudede frøer og gå ud og prøve af mærke dens fodrodsknude, som føles blød.
- Søge på Youtube efter de 3 frøarters lyde for af fører at de er forskellige.
- Prøv af lege af du er en frø og spiser insekter med tungen
- Syng en lille frø i mosen sad sang.
- Syng sangen Bim Bam Busse
- Fange halestudser og finde frøer i søer.

Mariehønen



Kendetegn:

Den 7 plettet mariehøne er den mest almindelige art af mariehøner i Danmark. Alle har set "den" lille røde farvefulde insekt kravle eller flyve rundt, med sorte pletter på ryggen. Den er 6-8 mm lang, og har et skjold der er halvkulet, der er rød med sorte pletter. Dens skjold er faktisk dens vinger den bruger til at flyve med. Den har sorte ben/hoved, med to hvide pletter på hovedet. Ved den 7 plettede mariehøne ligner hunnen og hannen hinanden. Så man ikke se forskel. Den 7 plettede er et meget aktiv dyr, især om dagen. Det er det første dyr man ser når foråret kommer. Den 7 plettede mariehønes flotte, men også sarte farve, har en betydning for den. For i naturen bruges sort - rød og sort-gul som faresignal til andre dyr om, at dette dyr er giftet. Derved beskytter den lille mariehøne sig imod angreb fra fjender, som myrer og fugle. Hvis en 7 plettet mariehøne bliver angrebet ligger den sig ned på vingerne og spiller død. Den kan også udskille ætsende, giftige blodvæske som den bruger som forsvar. Der er 50 arter af mariehøns i Danmark. Mariehønen siger ikke noget, man kan måske høre den, når den flyver rundt en varm sommerdag.



Når den 7 plettet mariehøne skal ligge dens æg, ligger den dem i små klumper på bagsiden af et blad eller i revner i træerne.

Æggenes farve er gule og klækkes efter få dage og kommer ud som små larver. De små ny udklækkede larver spiser bladlus, bladlopper og andre mindre dyr. Larverene er sorte med sorte/mørke blå rød - gule pletter og er ca. 10-12 mm i længden.

De små larver vokser i en måned. Larverene forpupper sig og bliver til en bille, efter en uge er den blevet til en mariehønen der er gul. Som ny udklækket har den ingen pletter. Men i løbet af få timer får den sorte pletter. Den skifter til den røde farve senere. Overlevelsen om vinteren som ny mariehønen ca. 1 år. Er i revne og sprækker.



Levested:

Man finder mariehønen næsten overalt i Danmark i alle naturområder. På blade, på jorden, i luften og på græsstå i skovemarken, osv.

Men også i ens baghave er de. De bor de steder hvor der er føde til dem, nemlig hvor bladlus er.

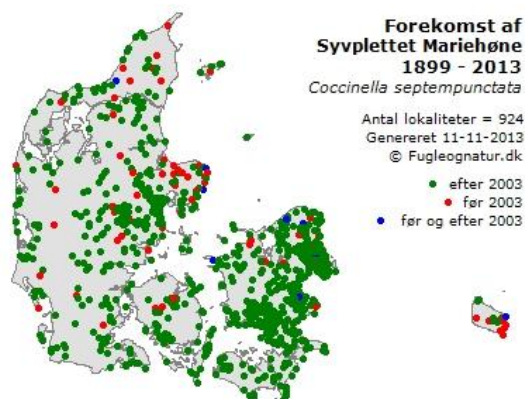


Føde:

Den spiser bladlus, blodlopper og skjoldlus.

Ekstra:

- Man ser tit insekter som skadedyr, men ikke mariehønen, den ser man nærmere som et flot dyr der gør nytte.
- Larverne er kaniballer. Hvis der ikke er nok føde til at kunne overleve, spiser de hinanden for at overleve selv. Derfor bliver mariehønen tidligere set som et rovdyr.



- Nu ses mariehønen som en plante æder, fordi den spiser på noget tidspunkt af året meget store mængder svampespore og pollen.
- Størstedelen af DK, samt, Norge, Finland, og Sverige findes den lille 7 plettet mariehøne. Der findes 4.500 andre mariehønearter i resten af Europa.
- Man kan faktisk næsten finde mariehøne hele året rundt. De er hvor bladlusene er og antallet af mariehønen er derefter hvor mange bladlus der forefindes det pågældende år.

Aktiviteter:

- Syng mariehønen evigglad
- Find billeder af andre arter af mariehøneren
- Gå ud og finde bladbus og mariehøner.

Ræv



Kendetegn:

Den ræv vi har i Danmark kan man kende på dens rødbrune krop og hvide bug. Ræven har også en busket rød hale, som er spidsformet. Ørerne er ofte sorte og formen på dem er trekantede.

Måler man rævens krop er denne 60-70 cm og derefter kommer dens hale, som er på 35-53 cm.

Rævens vægt er normalt 6-8 kg, hvor hanen er 40 procent større. Hanen er også mere busket på hale end hunnen.

Ræven er for det meste nat dyr, men kan også ses om dagen.

Ræven kan blive 10-12 år gammel.

Levested:

Ræven bor i en grav under jorden, men den bruger kun graven når ræven har hvalpe. Graven finder man i skove og i krat.

Ræven har tit flere udgange til sin grav.

**Føde:**

Ræven fortrækker smånavere, som dens føde. Ræven kan også æde harekillinger, mindre fugle, rådyr og nogen gange døde dyr. Om sommeren og efteråret kan rævens føde også bestå af regnorme, bær, insekter og frugt. Nogle gange kan man se ræven bevæge sig inde i byen hvor den tager føde fra vores affaldsspande.

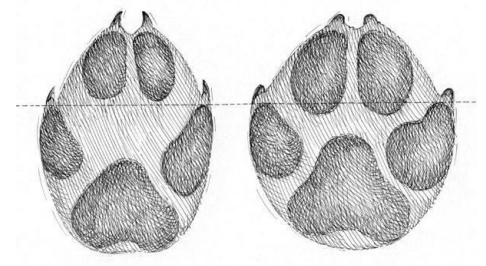
**Ekstra:**

Rævepelsen bruges af nogle som pelse – tøj, frakker og pynt om halsen.

Nederst til højre ser man en rævs fodspor.

Aktiviteter:

- Mærk en rævehale.
- Legen: alle mine kyllinger kom hjem.
- Prøv at finde rævefodspor.
- Lave masker i karton.



Halsbåndmus



Kendetegn:

Halsbåndmusen er den mus som vi ser i vores danske skove.

Halsbåndmusen kan man kende på dens gyldenbrun ryg, hvide mave og foran mellem forbenene har den et halsbånd som er gyldent.

Halsbåndmusen har store øre og en spids snude.

Måler man halsbåndmusen fra snude til hale, måler den op til 26cm, og ud fra de 26cm er halvdelen hale. Halsbåndmusen kan nå at veje op til 45 gram, hvor af at hannerne er største.

Halsbåndmusen er en af vores største musearter vi har i Danmark.



Levested:

Halsbåndmusen lever under jorden i små huler som den selv graver ud med sine forben.

Halsbåndmusen ser man alle steder hvor der er træer. Når det bliver efterår søger halsbåndmusen i ly for vinteren inde døre, så det er tit den mus, mennesker ser indenfor om vinteren.

Halsbåndmusen kan man finde over hele landet, men der er ikke så mange på de små øer, fordi at der er ikke så mange træer, for Halsbåndmusen er en skovart.



Føde:

Halsbåndmusen har flere muligheder for at finde føde, da den kan klatre i træer. Halsbåndmusen går på jagt om natten både i skovbunden og træerne.

Halsbåndmusens føde består af grankogler, frø fra bog, agern og hasselnødder, men den kan også spise insekter og larver.

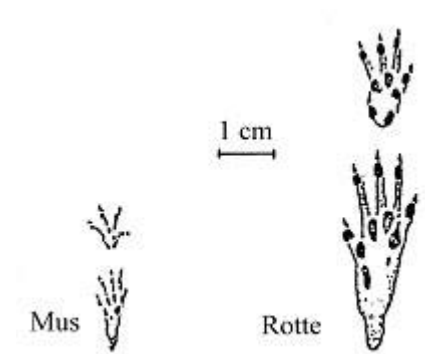


Ekstra:

Forskel på en mus og en rottes fodspor.

Aktiviteter:

- Lav saltdyr/ler/modellervoks.
- Syng Søren banjemus.
- Musehistorier.
- Lav masker i karton.



Hvem er vi?

Vi er tre pædagogstuderende og dette 2. semesters projekt.

Pædagoguddannelsen i Odense

University College Lillebælt, UCL

Rømersvej 3

5200 Odense V

6318 4400

Hold: 4213

Zennia Honoré

Zeho@stud.ucl.dk

Ditte Bonde Schmidt

Dbsc@stud.ucl.dk

Louise Wolff Eriksen

Lwer@stud.ucl.dk